
HR-DAST- 600 PREFEKTURA ZADAR

Sumarni inventar

Bruna Horović Vuković

DAST
DRŽAVNI
ARHIV
U SPLITU

2008.

SADRŽAJ

1. IDENTIFIKACIJA: Oznaka/signatura; Klasifikacija; Naslov; Vrijeme nastanka gradiva; Razina opisa; Količina.....	2
2. KONTEKST: Naziv stvaratelja; Upravna povijest; Povijest arhivskoga fonda; Način preuzimanja ili predaje.....	3
3. SADRŽAJ I USTROJ: Sadržaj; Odabiranje, izlučivanje, rokovi čuvanja; Dopune; Plan sređivanja.....	4
4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA: Uvjeti dostupnosti; Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja; Jezik i pismo; Tvarne značajke; Obavijesna pomagala.....	5
5. DOPUNSKI IZVORI: Postojanje i mjesto čuvanja izvornika; Postojanje i mjesto čuvanja preslika; Dopunski izvori; Bibliografija.....	6
6. KONTROLA OPISA: Napomena; Pravila i konvencije izrade opisa; Nadnevak opisa.....	7
INVENTARNI POPIS SERIJA I PODSERIJA.....	8
OPIS SERIJA I PODSERIJA.....	9

HR DAsT – 600 Prefektura Zadar

1. IDENTIFIKACIJA

1.1. Oznaka / signatura:

HR DAsT 600

1.2. Klasifikacija:

A.4.3.2.

1.3. Naslov:

Prefektura Zadar (R. Prefettura di Zara) 1941.-1943.

1.4. Vrijeme nastanka gradiva:

[1926.] 1941. – 1943.

1.5. Razina opisa:

fond

1.6. Količina:

5 kutija; 0,5 m/d

2. KONTEKST

2.1. Naziv stvaratelja:

R. Prefettura di Zara – Kraljevska Prefektura – Zadar

2.2. Upravna povijest

Zadar je bio proglašen talijanskom provincijom još 18. siječnja 1923. kraljevskim dekretom br. 54. Nakon kapitulacije Kraljevine Jugoslavije u 2. svjetskom ratu i potpisivanja Rimskih ugovora, kralj Vittorio Emanuele III objavljuje dekret – zakon 18. svibnja 1941. kojim je dalmatinsko područje anektirano Kraljevini Italiji. Osnovano je Namjesništvo za Dalmaciju s tri provincije (Zadar, Split i Kotor). Ovim dekretom nekadašnja provincija Zadar proširila je svoj teritorij. Uskoro je objavljen novi dekret, 7. lipnja 1941. kojim se uređuju područja anektirana Italiji. Uređeno je Namjesništvo za Dalmaciju (Governo della Dalmazia) na čelu s namjesnikom, kojemu su određene i nadležnosti. Prema članku 4. dekreta određene su i nadležnosti prefekata. Navodi se da “prefekti obavljaju odgovarajuće im nadležnosti suglasno zakonima i naredbama”. Pokrajine (provincije) su se dijelile na administrativne općine – comune. Pokrajina, odnosno prefektura Zadar obuhvaćala je područje od otoka Premude do rta Ploče s otocima Lastovo i Palagruža. Prefekt, pokrajinski upravitelj, bio je odgovoran namjesniku u Zadru. Za provedbu svojih odluka, prefektu su na raspolaganju stajale policijske snage. Tek kada te snage nisu bile dovoljne za suzbijanje akcija koje su remetile javni poredak, prefekt je mogao tražiti intervenciju vojnih vlasti, uz odobrenje samoga namjesnika. Za prvog prefekta u ratnom razdoblju imenovan je Manilo Binna (od lipnja do listopada 1941.). Naslijedio ga je priznati fašist, član Nacionalne fašističke stranke (PNF) Vezio Orazi, koji je bio na čelu prefektore do 26. svinja 1942., kada je bio ubijen u partizanskoj zasjedi u blizini Zadra. Nakon njega, prefekturu Zadar preuzeo je Gasparo Barbera, također član PNF-a, koji se na čelu zadržao sve do kapitulacije Italije.

2.3. Povijest arhivskoga fonda

Gradivo fonda prikupljano je u Državni arhiv u Splitu u dva navrata, u sklopu gradiva fonda Namjesništvo za Dalmaciju.

Odlukom Skupštine kotara Split 30. siječnja 1965. godine osniva se Centar za historiju

radničkog pokreta sa sjedištem u Splitu s ciljem prikupljanja dokumentarne građe koja se odnosi na povijest revolucionarne borbe u Dalmaciji. Rješenjem Skupštine općine Split 15. travnja 1968. ovaj se centar spaja s Muzejom narodne revolucije Split u jedinstvenu ustanovu pod nazivom Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije – Split.

1. kolovoza 1989. Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije pripojen je Muzeju narodne revolucije bez dokumenta o primopredaji. Kada je ukinut Muzej narodne revolucije Split, građu bivšeg Instituta preuzima tadašnji Povijesni arhiv Split, 15. svibnja 1995. godine.

2.4. Način preuzimanja ili predaje

Kada je ukinut Muzej narodne revolucije Split, građu bivšeg Instituta preuzeo je tadašnji Povijesni arhiv Split, 15. svibnja 1995. godine, prema zapisniku od 17. siječnja 1997., UZ pod rednim brojevima 363/364/371 (stranica broj 244 Knjige primljene arhivske građe 1952.-2003.). Dio te građe odnosio se na fond Talijanska okupatorska vojska, od 84 kutije i 12 svežnjeva. Ovaj fond pripojen je fondu pod nazivom Governo della Dalmazia od 4 kutije koji je u Državni arhiv u Splitu predan po službenoj dužnosti 1959. godine od Jadranskog instituta HAZU, bez zapisnika, UZ pod rednim brojem 37 (stranica br. 30 Knjige primljene arhivske građe 1952.-2003.).

3. SADRŽAJ I USTROJ

3.1. Sadržaj

Gradivo fonda Prefektura Zadar sastoji se od nekoliko tematskih serija. Sadrži ratna dnevna izvješća karabinjera zadarske grupe s terena; dvotjedna izvješća Ratne cenzure pošte; osobne dosjee zaposlenika (zamolbe, premještaji, dekreti o imenovanjima, umirovljenje agenata); spise Kabineta (uglavnom o hrani); spise – izvješća o raznim aktivnostima neprijatelja; nekoliko brojeva službenih novina Prefektore i Namjesništva.

3.2. Odabiranje, izlučivanje i rokovi čuvanja

Gradivo ovoga fonda sačuvano je nepotpuno. Čuva se trajno.

3.3. Dopune

Ne predviđa se daljni porast gradiva.

3.4. Plan sređivanja

Gradivo fonda Prefektura Zadar proizašlo je izdvajanjem prilikom sređivanja fonda Namjesništvo za Dalmaciju. Budući da je vrlo malo gradiva sačuvano, bez knjiga, jedino što su se mogle koristiti bile su oznake odjela i kategorija na originalnim košuljicama te pečati koji sadrže naziv ureda prefektore i protokolarni broj. Stoga je gradivo podijeljeno u serije i podserije na temelju tih oznaka, a unutar serija kronološki, odnosno abecedno ukoliko se radilo o osobnim dosjeima.

4. UVJETI DOSTUPNOSTI I KORIŠTENJA

4.1. Uvjeti dostupnosti

Gradivo ima status javnog arhivskoga gradiva.

Dostupno je sukladno Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Splitu.

4.2. Uvjeti objavljivanja ili umnožavanja

Dozvoljeno je sukladno Pravilniku o korištenju arhivskoga gradiva i Pravilniku o radu čitaonice Državnog arhiva u Splitu.

4.3. Jezik i pismo u gradivu

Talijanski jezik. Latinski.

4.4. Tvarne značajke i tehnički uvjeti

Papir. Mehanička i biološka oštećenja uzrokovana su metalnim spajalicama.

4.5. Obavijesna pomagala

Ovaj sumarni inventar.

5. DOPUNSKI IZVORI

5.1. Dopunski izvori

HR DAST – 30 Namjesništvo za Dalmaciju (1941. - 1943.)

HR DAST – 599 Prefektura Split (1941. - 1943.)

HR DAPA – 55 Prefektura Istre u Puli (1923. - 1945.)

HR DARI – 8 Riječka prefektura (1924. - 1945.)

HR DAZD – 120 Prefektura u Zadru. Spisi opcija. (1921. - 1943.)

5.2. Bibliografija

Neva Žurić-Scotti: Talijanska okupacija Dalmacije 1941-1943., Split 1979.

Walter Burella: L'occupazione italiana della Dalmazia 1941-1943: problemi interpretativi, Universita' degli studi di Trieste, 2000.

Drago Gizdić: Dalmacija 1941, Zagreb 1959.

Drago Gizdić: Dalmacija 1942, Zagreb 1959.

Drago Gizdić: Dalmacija 1943, Zagreb 1962.

Narodnooslobodilačka borba u Dalmaciji, knjiga 1, 1941. godina, IHRPD, Split, 1981.

Narodnooslobodilačka borba u Dalmaciji, knjiga 2, 1942. godina, IHRPD, Split, 1981.

Narodnooslobodilačka borba u Dalmaciji, knjiga 3, 1942. godina, IHRPD, Split, 1982.

Narodnooslobodilačka borba u Dalmaciji, knjiga 4, 1942. godina, IHRPD, Split, 1983.

Službeni bilten Prefektura Zadar (*Bollettino ufficiale, Regia Prefettura di Zara*), godište 1942.

Giornale ufficiale del Governo della Dalmazia, godišta 1941, 1942, 1943.

Corriere Ufficiale del Commissariato Civile della Dalmazia, Split svibanj 1941.

6. NAPOMENE

6.1. Napomena

-

7. KONTROLA OPISA

7.1. Napomena arhivista

Sumarni inventar izradila je arhivistica Bruna Horović Vuković.

7.2. Pravila ili propisi

ISAD (G), Opća međunarodna norma za opis arhivskoga gradiva, II izdanje, Zagreb 2001.

7.3. Nadnevak izrade opisa

listopad 2008.

INVENTARNI POPIS SERIJA I PODSERIJA

<i>Tehn. jed.</i>	<i>Naziv arhivskoga gradiva</i>	<i>Oznaka/broj spisa</i>	<i>Razdoblje</i>
Kutija br. 1.	1. OSOBLJE DRŽAVNE I OPĆINSKE ADMINISTRACIJE		1941-1943
	1.1. Osoblje prefektore i agenti javne sigurnosti	A1	
	1.2. Općinska administracija	A2	
2.	2. DOPISI PREFEKTU	B	1942-1943
	2.1. opći dopisi 2.2. brzojavi prefektu		
3.	3. KABINET PREFEKTURE		1939-1943
	3.1. Političko stanje u Prefekturi	D	
	3.2. Vojne aktivnosti		
	3.3. Norme o cijeni hrane	N	
	3.4. Propaganda		
	3.5. Računovodstvo	R	
3.	3.6. Projekt mobilizacije		1939/1943
	3.7. Razni dopisi prefektore i općina		1941/1943
	3.8. Predspisi		1926/1936
4.	4. RATNA CENZURA POŠTE		1942.
5.	4. RATNA CENZURA POŠTE		XI.1940.- XII.1941.
	5. KRALJEVSKI KARABINJERI – XXII bataljun		1943.
	6. TISAK		1941-1942
	6.1. Službeni bilten Prefektore Zadar		1942.
	6.2. Službene novine Namjesništva za Dalmaciju		1942.
	6.3. Plakati prefekta		1941-1942

OPIS SERIJA I PODSERIJA

1. OSOBLJE DRŽAVNE I OPĆINSKE ADMINISTRACIJE

1.1. Osoblje prefektore i agenti javne sigurnosti

Predmetni spisi kabineta o prefektima i agentima javne sigurnosti:

- popis prefekata u službi – šalje Ministarstvo unutarnjih poslova
- molba za zaposlenje skvadriste de Fontana (850)
- nadležnosti kotarskih komesara
- razmještaj sekretara po općinama pripojenog teritorija
- imenovanja kotarskih komesara – Šibenik
- primanje u službu agenata javne sigurnosti

1.2. Općinska administracija

Predmetni spisi općinskih komesara:

civilni komesar općine Biograd; administrativni spisi općine Timet, Vodice, Skradin, Sali, Obrovac, Stankovci, Silba, Preko

2. DOPISI PREFEKTU

2.1. opći dopisi

izvješće o donošenju živežnih namirnica na tržnicu

presuda Specijalnog suda, 1943. god.

rekvizicije živežnih namirnica obiteljima odbjeglih – izvješće općine Preko, 1943. god.

program posjeta prefekta općini Sali, 1942. god.

izvješće o učitelju Dolceamore, 1942. god.

izvješće komesara u Stankovcima, 1943. god.

2.2. brzojavi prefektu

brzojavi prefektu (Gaspero Barbera) prigodom imenovanja, 1942. god.

3. KABINET PREFEKTURE

3.1. Političko stanje u Prefekturi

pokret mačekovaca (izvješće Kvesture – Split), izvješća raznih općina s područja prefektura Zadar (1942/1943)

oglas za prijave hebreja, 1939. god.

Fondacija Dobrovoljna policija nacionalne sigurnosti (Fondazione Milizia Volontaria Sicurezza nazionale-MVSN)– proslava godišnjice, 1942. god.

3.2. Vojne aktivnosti

podaci o nestalim vojnicima – prepiska s Ministarstvom rata i raznim vojnim komandama, 1943. god.

poziv NDH-a mladima s anektiranog područja da se priključe u vojsku, 1942-1943

izvješća o aktivnostima pobunjenika

preuzimanje komande u vojnim lukama Dalmacije, 1943. god.

3.3. Norme o cijeni hrane

Prepiska općina (Skradin, Kistanje, Nin, Stankovci) i Prefektura o opskrbi hranom, odnosno o godišnjim iskaznicama za pomoć u hrani.

3.4. Propaganda

distribucija Glasa dobrovoljaca antikomunista (La Voce del Volontario) – 1943. god.

propagandni materijal – priznanice općina o primitku materijala, 1942. god.

leci s popisima odbjeglih pobunjenika

propaganda putem radija, 1943. god.

3.5. Računovodstvo

dodjela hrane obiteljima antikomunista, (1942-1943); razni popisi

popis oficira i podoficira bivše jugoslavenske vojske, ratni zarobljenici, čije su obitelji dobile novčanu ispomoć (1942-1943)

3.6. Projekt mobilizacije

Projekt Ministarstva unutarnjih poslova o mobilizaciji – vraćanje u službu umirovljenih agenata

HR DAST – 600 Prefektura Zadar

Javne sigurnosti; prepiska između Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva financija, Kvesture Zadar i Prefektura Zadar.

3.7. Razni dopisi prefektura i općina

Raznovrsna prepiska između kabineta prefektura i općina; izvješća o stanju u općinama; o transportnim vezama među općinama; o policijskom satu; o telefonskim brojevima i grbovima općina; o upotrebi javnih zgrada za smještaj garnizona...

3.8. Predspisi

Predmetni spisi Prefektura Zadar od 1926. do 1936. godine:

sumnja u špijunažu, 1926 (jedan predmet)

incidenti ispred Jugoslavenskog konzulata, jedan predmet, 1927

promjena prezimena u talijansku verziju – molbe, 1928-1936

4. RATNA CENZURA POŠTE

Ratna cenzura pošte (Censura postale di guerra, sezione militare – Zara) – kopije dvotjednih izvješća, jedan primjerak se šalje Ministarstvu unutarnjih poslova, Generalnoj direkciji Javne sigurnosti, Odsjeku političke policije, jedan primjerak Namjesništvu za Dalmaciju i jedan Kvesturi – Zadar.

Komisija za cenzuru pošte pregledavala je pisma talijanskih vojnika te na osnovu ispitanih sastavljala izvješća koja su sadržavala novosti o panici i malodušnosti, o subverzivnoj propagandi, o nezadovoljstvu, o općoj i lokalnoj ekonomskoj situaciji, o sabotazi, o vojnoj disciplini, o vjeri ili sumnji u pozitivan ishod rata, o raznim temama od vojnog interesa.

Predsjednik Komisije za cenzuru bio je Emilio Cocci, dok je komesar cenzure bio pukovnik R. Barbolini.

Izvješća su dvotjedna, od 27. studenog 1940. do 31. prosinca 1941.

5. KRALJEVSKI KARABINJERI – XXII bataljun

R. Pr. - Zara – Gabinetto – Titolo dell'affare: Mattinali CCRR

Komanda kraljevskih karabinjera – XXII. Bataljun (zadarska grupa) šalje Prefekturi jutarnja izvješća – novosti sa svojega područja, 13. rujna – 23. studenog 1943.

HR DAsT – 600 Prefektura Zadar

6. TISAK

6.1. Službeni bilten Prefektore Zadar (*Bollettino ufficiale, Regia Prefettura di Zara*), talijanski jezik:

- br. 1. - 10. veljače 1942.
- br. 2. - 20. veljače 1942.
- br. 3. - 28. veljače 1942.
- br. 4. - 10. ožujka 1942., 2 komada
- br. 5. - 20. ožujka 1942.
- br. 15. - 1. srpnja 1942.
- br. 17. - 20. srpnja 1942.
- br. 19. - 10. kolovoza 1942.
- br. 20. - 20. kolovoza 1942.
- br. 21. - 1. rujna 1942.
- br. 22. - 10. rujna 1942.
- br. 24. - 1. listopada 1942.

6.2. Službene novine Namjesništva za Dalmaciju (*Giornale ufficiale del Governo della Dalmazia*), dvojezično (talijanski i hrvatski jezik):

- br. 2. - 31. siječnja 1942.
- br. 3. - 15. veljače 1942.
- br. 4. - 28. veljače 1942.
- br. 5. - 15. ožujka 1942.
- br. 6. - 31. ožujka 1942.
- br. 9. - 15. svibnja 1942.
- br. 10. - 31. svibnja 1942.
- br. 11. - 15. lipnja 1942.
- br. 12. - 30. lipnja 1942.
- br. 14. - 31. srpnja 1942.
- br. 19. - 15. listopada 1942.

HR DAsT – 600 Prefektura Zadar

br. 20. - 1. studenog 1942.

6.3. Plakati prefekta

plakat dekreta prefekta Binne (o nabavci drva za ogrjev), 8/10/1941

plakati naredbi o policijskom satu, 1941/42, 4 komada